

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@bua.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Bleke glimlach

door **Jan Schinkelshoek** De auteur is directeur van een communicatiebureau in Den Haag en oud-Tweede Kamerlid voor het CDA.

‘Het is een ruïne, het land is verwilderd.’ Met een kennersblik heeft ambtenaar eerste klasse Dorknoper, mijn favoriete overheidsdienaar uit de onvolprezen Ollie B. Bommelsage, onmiddellijk in de smiezen wat er mis is. ‘Er is daar niet tijdig ordenend ingegrepen.’

Ook in Den Haag lopen tegenwoordig heel wat Dorknopers rond. Dwars door alle partijen, van links tot zelfs rechts, bestaat een groot, groeiend vertrouwen in de overheid – misschien niet als reddende engel, maar wel als probleemoplosser. Er kan zich bijna niets voordoen – van energietransitie tot woningbouw, van onderwijs tot immigratie – of van ‘Den Haag’ wordt in elk geval een regisserende rol verwacht. Tot bij McDonald’s toe.

Van de scepsis uit de tijd van Reagan, Thatcher en ook Lubbers (‘De overheid is deel van het probleem, niet van de oplossing’) is weinig meer over. Ook onder geharde liberalen. Dat wordt verpakt als ideologische kritiek op de zogenoemde neoliberale samenleving of, nog onbestemder, de markt. Dat klinkt zoveel jaar en inderdaad zoveel uitwassen later sympathiek. Er is te veel misgegaan – beter: uit handen gegeven of op z’n beloop gelaten – om niet te corrigeren.

Maar schieten we niet door? Met bijna achteloos gemak wordt de overheid op het schild gehesen. Kijken we wel goed om ons heen? Er gaat zoveel mis met, binnen en rond de overheid dat je ten minste enig gekrab achter de oren zou verwachten.

Nee, het gaat echt niet alleen over een uit de bocht gevlogen Belastingdienst. Wat onder die tegel vandaan komt, is niets minder dan een demasqué van politiek, bestuur en rechtspraak. Hoe diep de betonrot zit, laat zich pijnlijk aflezen uit allerlei rapporten, verslagen en analyses die dit voorjaar binnen het bestek van een paar weken verschenen. Ze waren afkomstig van verschillende instanties, en niet de eerste de beste: de Nationale ombudsman, de Raad voor de rechtspraak en ook nog eens de Algemene Rekenkamer maakten elk op hun manier duidelijk dat de overheid het domweg niet aankan. Er worden beloften gedaan die niet waargemaakt kunnen worden. Bij elk probleem of knelpunt doet ‘Den Haag’ er weer een schepje bovenop, om vervolgens te moeten vaststellen dat de machinerie toch weer vastloopt – burgers gefrustreerd ‘tussen beleid en balie’ achterlatend.

Nee, gemakkelijke oplossingen zijn er niet. Maar het zal van een andere kant moeten komen dan die sinds het afgekondigde einde van het neoliberalisme in Den Haag courant is – van actief burgerschap, eigen verantwoordelijkheid, particulier initiatief en maatschappelijk middenveld. Er zijn partijen die met zo’n benadering groot geworden zijn.

‘Als men zichzelf in acht neemt, zijn wij ambtenaren de kwaadsten niet’, sprak Dorknoper met bleke glimlach.